AFGØRELSER

KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESAFGØRELSE (EU) 2021/271

af 17. februar 2021

om forlængelse af skærpet overvågning over for Grækenland

(meddelt under nummer C(2021) 998)

(Kun den græske udgave er autentisk)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 472/2013 af 21. maj 2013 om skærpelse af den økonomiske og budgetmæssige overvågning af medlemsstater i euroområdet, der har eller er truet af alvorlige vanskeligheder med hensyn til deres finansielle stabilitet ([1]), særlig artikel 2, stk. 1, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Efter at ydelsen af finansiel bistand inden for rammerne af den europæiske stabilitetsmekanisme ophørte den 20. august 2018, blev der ved Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2018/1192 ([2]) indledt skærpet overvågning over for Grækenland i en periode på seks måneder fra 21. august 2018. Den skærpede overvågning blev efterfølgende forlænget fire gange ([3]), hver gang med yderligere seks måneder, sidste gang fra den 21. august 2020.

(2) Siden 2010 har Grækenland modtaget betydelige beløb i finansiel bistand, hvilket har medført, at Grækenlands udestående gæld til medlemsstaterne i euroområdet, den europæiske finansielle stabilitetsfacilitet og den europæiske stabilitetsmekanisme beløber sig til 243 700 mio. EUR. Grækenland har modtaget finansiel bistand på lempelige vilkår fra sine europæiske partnere, og der blev truffet konkrete foranstaltninger for at gøre gældssituationen mere holdbar i 2012 og igen i 2017 inden for rammerne af den europæiske stabilitetsmekanisme. Den 22. juni 2018 nåede Eurogruppen til politisk enighed om at iværksætte yderligere foranstaltninger for at sikre en holdbar gældssituation. Nogle af disse foranstaltninger, herunder overførslen af beløb svarende til euroområdets nationale centralbankers udbytte fra de græske statsobligationer, der besiddes i henhold til aftalen om finansielle nettoaktiver og programmet vedrørende værdipapirmarkeder, kan vedtages hver sjette måned i Eurogruppen på grundlag af en positiv indberetning i forbindelse med den skærpede overvågning vedrørende Grækenlands efterlevelse af sine politiktilsagn efter programgennemførelsen. Frigivelsen af de første fire tranche af politikafhængige gældsrelaterede foranstaltninger blev gennemført efter en aftale med Eurogruppen i henholdsvis april 2019, december 2019, juni 2020 og november 2020.

(3) Grækenland har afgivet tilsagn i Eurogruppen om at fortsætte og gennemføre alle de centrale reformer, der er vedtaget som led i stabilitetsstøtteprogrammet inden for rammerne af den europæiske stabilitetsmekanisme (»programmet«), og sikre, at målene for de vigtige reformer, der er vedtaget inden for rammerne af dette program og dets forgængere, forfølges. Grækenland har også givet tilsagn om at gennemføre særlige budget-, finans- og strukturpolitiske foranstaltninger samt foranstaltninger inden for socialforsorg, finansiel stabilitet, arbejds- og produktmarkeder, privatisering og offentlig forvaltning. Disse særlige foranstaltninger, som er anført i et bilag til Eurogruppens erklæring af 22. juni 2018, vil bidrage til, at der rettes op på Grækenlands uforholdsmæssigt store makroøkonomiske ubalancer og årsagerne eller de potentielle årsager til de økonomiske vanskeligheder.

([1]) EUT L 140 af 27.5.2013, s. 1.

([2]) Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2018/1192 af 11. juli 2018 om indledning af skærpet overvågning over for Grækenland (EUT L 211 af 22.8.2018, s. 1).

([3]) Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2019/338 (EUT L 60 af 28.2.2019, s. 17), Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2019/1287 (EUT L 202 af 31.7.2019, s. 110), Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2020/280 (EUT L 59 af 28.2.2020, s. 9) og Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2020/5086 (EUT L 248 af 31.7.2020, s. 20).

(4) Den 26. februar 2020 offentliggjorde Kommissionen landerapporten om Grækenland for 2020 ([4]). Kommissionen konkluderede, at Grækenland er berørt af uforholdsmæssigt store makroøkonomiske ubalancer ([5]). Selv om der kan konstateres fremskridt på flere områder, er der fortsat betydelige sårbarheder og tilbageværende problemer i forbindelse med den høje offentlige gæld, den store andel af misligholdte lån på bankernes balancer og udenrigshandelen i en situation med fortsat lavt vækstpotentiale og høj arbejdsløshed. Disse konklusioner blev yderligere bekræftet i rapporten om varslingsmekanismen, der blev vedtaget af Kommissionen den 18. november 2020 på grundlag af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 ([6]) og var udarbejdet i lyset af covid-19-krisen, hvori Grækenland blev udpeget som en af de medlemsstater, for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse i 2021. Rapporten om varslingsmekanismen viser navnlig, at selv om den offentlige gæld faldt i 2019, forventes den at stige til over 200 % af bruttonationalproduktet i 2020 som følge af den økonomiske nedgang og omkostningerne ved de nødvendige foranstaltninger, der er truffet for at afbøde pandemiens konsekvenser. Grækenlands finansielle sektor kæmper fortsat med en kombination af lav rentabilitet, kapitalprocenter, der ligger under gennemsnittet, og en stor beholdning af misligholdte lån. Nettostillingen over for udlandet er fortsat meget negativ, selv om dette omfatter en stor offentlig udlandsgæld på yderst lempelige vilkår, og den forventes at blive yderligere forværret på grund af lavere indgående pengestrømme fra turismen. Arbejdsløsheden er fortsat meget høj, og den svagt faldende tendens er midlertidigt blevet afbrudt af krisen.

(5) Siden pandemien brød ud, har EU og medlemsstaterne truffet hidtil usete foranstaltninger for at beskytte borgernes liv og eksistensgrundlag. Som reaktion på covid-19-pandemien og som led i en koordineret EU-tilgang har Grækenland fortsat truffet foranstaltninger til at øge sundhedssystemets kapacitet og udvidet sin pakke af finanspolitiske og likviditetsmæssige foranstaltninger til støtte for de personer og erhverv, der er særlig hårdt ramt. EU har støttet de nationale tiltag for at håndtere sundhedskrisen og afbøde virkningerne af den økonomiske krise. EU har frigjort en del af sit budget til at bekæmpe virusset, aktiveret den generelle undtagelsesklausul under stabilitets- og vækstpagten, udnyttet statsstøttereglernes fulde fleksibilitet og oprettet et nyt instrument, som kan hjælpe folk med at forblive i arbejde, nemlig støtten til mindskelse af risiciene for arbejdsløshed i en nødsituation (»SURE«). Sammen med de foranstaltninger, der er truffet af Den Europæiske Centralbank, den europæiske stabilitetsmekanisme og Den Europæiske Investeringsbank, er der gennem EU-indsatsen tilvejebragt en støtte på 750 mia. EUR fra instrumentet Next Generation EU, som primært vil blive implementeret via genopretnings- og resiliensfaciliteten. Der vil gennem denne facilitet blive ydet betydelig støtte til gennemførelsen af reformer og investeringer for at styrke medlemsstaternes økonomier. Faciliteten giver den græske økonomi mulighed for at komme ud af den aktuelle krise og håndtere de udfordringer, den fortsat står over for. Desuden afsættes der inden for rammerne af den flerårige finansielle ramme for 2021-2027 EU-midler for mere end 1 000 mia. EUR til støtte for nye og styrkede prioriteter inden for alle EU's politikområder, herunder grøn og digital omstilling.

(6) Kommissionen offentliggjorde sin ottende vurdering som led i den skærpede overvågning af Grækenland ([7]) den 18. november 2020. Det konkluderes deri, at Grækenland på trods af de ugunstige omstændigheder forårsaget af pandemien har truffet de nødvendige foranstaltninger for at opfylde sine specifikke reformtilsagn. I rapporten bemærkes det, at det efter en afbrydelse i første halvdel af 2020 på grund af de helt usædvanlige begivenheder er lykkedes myndighederne at genoptage arbejdet med reformtilsagnene i de seneste måneder og gennemføre en række grundlæggende reformer. EU-institutionerne glædede sig over det tætte og konstruktive engagement på alle områder og opfordrede myndighederne til at fastholde momentum og om nødvendigt styrke bestræbelserne for hurtigt at afslutte gennemførelsen af den nyligt vedtagne primære lovgivning. Dette gælder især reformerne i den finansielle sektor, hvor en stor del af den afledte ret skal færdiggøres og vedtages inden længe.

(7) På baggrund af Kommissionens dybdegående undersøgelse i 2020 og Kommissionens vurdering gennemgik Rådet det nationale reformprogram for 2020 og stabilitetsprogrammet for 2020. Rådet har taget hensyn til nødvendigheden af at håndtere pandemien og lette den økonomiske genopretning som et første nødvendigt skridt for at muliggøre en tilpasning af ubalancer. Det henstillede ([8]) til Grækenland at træffe alle nødvendige foranstaltninger til effektivt at imødegå pandemien, bl.a. ved at øge sundhedssystemets modstandsdygtighed, at indføre ordninger med nedsat arbejdstid og en effektiv aktiveringsstøtte for at afbøde de beskæftigelsesmæssige og sociale virkninger af krisen, at vedtage foranstaltninger for at tilvejebringe likviditet samt at fremme offentlige og private instrumenter på en række prioriterede investeringsområder, herunder den grønne og den digitale omstilling. Rådet opfordrede også myndighederne til at fortsætte og fuldføre reformer i overensstemmelse med de tilsagn, der efter programgennemførelsen blev givet, for at genstarte en bæredygtig økonomisk genopretning efter den gradvise lempelse af de begrænsninger, der er pålagt på grund af covid-19-udbruddet.

([4]) SWD(2020) 507 final.
([5]) COM(2020) 150 final.
([6]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer (EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25).
([7]) Europa-Kommissionen: Enhanced Surveillance Report — Greece, May 2020, maj 2020, Institutional Paper 127, maj 2020.
([8]) Rådets henstilling af 20. juli 2020 om Grækenlands nationale reformprogram for 2020 og med Rådets udtalelse om Grækenlands stabilitetsprogram for 2020 (EUT C 282 af 26.8.2020, s. 46).

(8) Den græske banksektor er blevet mere stabil og modstandsdygtig over for chok siden ESM-programmets afslutning, men de tilbageværende risici og væsentlige underliggende svagheder er fortsat til stede og vil sandsynligvis blive forværret af de betydelige negative følger af coronavirusudbruddet. Bankerne har opretholdt en passende likviditet, idet de har draget fordel af lempelige pengepolitiske vilkår, men omfanget af misligholdte lån er fortsat højt og udgjorde 58,7 mia. EUR eller 35,8 % af de samlede bruttoeksponeringer for forbrugerlån pr. september 2020 ([9]). Faldet i beholdningen af misligholdte lån fra det højeste niveau på 107,2 mia. EUR i marts 2016 er fortsat i de første ni måneder af 2020, om end i et langsommere tempo. Den store andel af lån, der er omfattet af gældsbetalingsmoratorier, peger imidlertid i retning af en betydelig risiko for øgede tilførselsbehov og forringede nøgletal for aktivkvaliteten, når moratorier udløber. Et nøgleelement i bankernes strategi for håndtering af misligholdte lån er fortsat at gå videre med securitiseringer inden for rammerne af Hercules-ordningen, som forventes afsluttet i første halvår af 2021. De græske bankers kapitalposition lever op til de lovregulerede krav, men bankerne står over for øgede tilsynskrav og et stigende kapitalbehov til finansiering af nedbringelsen af de misligholdte lån på mellemlang sigt, og rentabiliteten er lav og forventes at komme under yderligere pres på grund af de økonomiske konsekvenser af pandemien. De græske banker er derfor særligt udsat for risikoen for, at finansieringsomkostningerne muligvis atter stiger, og at aktivernes kvalitet atter forringes som følge af pandemien. Myndighederne har med succes gennemført eller udvidet støtteforanstaltninger for at opretholde adgangen til finansiering for de berørte virksomheder, hvilket supplerer initiativer fra forretningsbankers og administrationsselskabers side. De gør også fremskridt med afgørende reformer i den finansielle sektor med henblik på at forbedre de eksisterende værktøjer til afvikling af misligholdte lån efter tidligere forsinkelser som følge af de negative konsekvenser af covid-19-udbruddet. Disse reformer, og især den nyligt vedtagne revisionen af den fragmenterede konkursordning, kan bidrage til at afbøde krisens følger på mellemlang sigt for gælden i den private sektor. Virkningen af disse reformer vil afhænge af, om de gennemføres rettidigt og effektivt.

(9) Selv om der i de seneste år er gjort fremskridt med hensyn til f.eks. at mindske den tid, det tager at registrere en virksomhed, og styrke beskyttelsen af minoritetsinvestorer, står Grækenland stadig over for store udfordringer med hensyn til sit erhvervsklimaet og retssystemet, hvilket fremgår af de lave præstationer på flere områder (f.eks. håndhævelse af kontrakter, registrering af ejendom, insolvensbehandling m.m.). Myndighederne arbejder fortsat på at forbedre de reguleringsmæssige rammer og styrke konkurrenceevnen på trods af vanskelighederne som følge af den aktuelle covid-19-pandemi. De stabile fremskridt med gennemførelsen af reformerne af retsvæsenet, herunder foranstaltninger til understøtte mægling, og de seneste skridt, der er taget for at reformere produktmarkederne og forbedre markedsovervågningen, kan bidrage til Grækenlands fremtidige muligheder for at få genoprettet økonomien, men der er behov for en yderligere indsats for at forbedre erhvervsklimaet. Myndighederne gør også fremskridt med centrale reformer for at forbedre Grækenlands resultater på det digitale område, som stadig er blandt de laveste i EU. Grækenland har også givet tilsagn om at gennemføre en større reform af offentlige indkøb i begyndelsen af 2021, samtidig med at landet viderefører udrulningen af supplerende foranstaltninger for yderligere at lette den administrative byrde for virksomheder og borgere.

(10) Efter at Grækenland i 2010 blev afskåret fra at optage lån på de finansielle markeder, begyndte landet på ny at få adgang til markedet gennem udstedelsen af statsobligationer pr. juli 2017. Renten på græske statsobligationer begyndte så småt at falde efter den vellykkede afslutning af ESM-programmet i 2018, og den faldt betragteligt i 2019. Siden pandemien brød ud, har Grækenland med succes udstedt både statsgældsbeviser og langfristede obligationer, hvilket vidner om vedvarende adgang til markedsfinansiering. De nuværende gunstige finansieringsvilkår understøttes af likviditetsforanstaltninger, der er aftalt på europæisk plan, herunder Den Europæiske Centralbanks pandeminødopkøbsprogram. På grundlag af den gældsholdbarhedsanalyse, der blev fremlagt i den 8. rapport om skærpet overvågning, forventes det offentlige bruttofinansieringsbehov at ligge på omkring 15 % af BNP på mellemlang sigt.

(11) I lyset af ovenstående konkluderer Kommissionen, at betingelserne for at begrunde indførelsen af skærpet overvågning i henhold til artikel 2 i forordning (EU) nr. 472/2013 fortsat er til stede. Navnlig er Grækenlands finansielle stabilitet fortsat udsat for risici, som, hvis de skulle materialisere sig, kan få yderst negative afsmittende virkninger på andre medlemsstater i euroområdet. Skulle der opstå sådanne afsmittende virkninger, kunne dette ske indirekte ved at påvirke investortilliden og dermed omkostningerne ved refinansiering for banker og stater i andre medlemsstater i euroområdet.

([9]) *Kilde*: Bank of Greece, målt på individuelt niveau.

(12) Derfor er det nødvendigt, at Grækenland på mellemlang sigt fortsat iværksætter foranstaltninger for at håndtere årsagerne eller de potentielle årsager til vanskelighederne og gennemfører strukturreformer til støtte for en solid og holdbar økonomisk genopretning med henblik på at lette følgevirkningerne af en række forhold. Disse forhold omfatter den alvorlige og langvarige tilbagegang under krisen, størrelsen af Grækenlands gældsbyrde, sårbarhederne i finanssektoren, de fortsat relativt nære bånd mellem finanssektoren og Grækenlands offentlige finanser (herunder statsejerskab), risikoen for, at alvorlige spændinger i en af disse sektorer spreder sig til andre medlemsstater, samt euromedlemsstaternes eksponering over for den græske stat.

(13) For at imødegå de tilbageværende risici og overvåge opfyldelsen af de tilsagn, der er afgivet med henblik herpå, forekommer det nødvendigt og hensigtsmæssigt at forlænge den skærpede overvågning af Grækenland i henhold til artikel 2, stk. 1, i forordning (EU) nr. 472/2013.

(14) Grækenland har haft mulighed for at udtale sig om Kommissionens vurdering via et brev, der blev sendt den 14. januar 2021. Grækenland var i sit svar af 27. januar 2021 i det store og hele enig i Kommissionens vurdering af de økonomiske udfordringer, som landet står over for, og som ligger til grund for beslutningen om at forlænge den skærpede overvågning.

(15) Grækenland vil fortsat modtage teknisk støtte inden for rammerne af det nye instrument for teknisk støtte, som navnlig vil støtte medlemsstaterne i udarbejdelsen og gennemførelsen af deres genopretnings- og resiliensplaner.

(16) Kommissionen vil i forbindelse med den skærpede overvågning arbejde tæt sammen med den europæiske stabilitetsmekanisme inden for rammerne af det tidlige varslingssystem —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Den skærpede overvågning af Grækenland i medfør af artikel 2, stk. 1, i forordning (EU) nr. 472/2013, der blev indledt ved gennemførelsesafgørelse (EU) 2018/1192, forlænges med yderligere seks måneder at regne fra den 21. februar 2021.

Artikel 2

Denne afgørelse er rettet til Den Hellenske Republik.

Udfærdiget i Bruxelles, den 17. februar 2021.

På Kommissionens vegne
Paolo GENTILONI
Medlem af Kommissionen